

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ได้นำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง การรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษามาเสนอตามแนวคิดของ สามี บัณฑิต (2527 : 29) ซึ่งกล่าวว่า คุณธรรมและศีลธรรมที่แท้จริงก็เน้นค่านิยมเช่นกัน แต่อยู่ในระดับที่สูงกว่าวินัยและอุดมการณ์ ดังนั้นจึงรวมความได้ว่า เป็นค่านิยมด้วยกันทั้งนั้น หรืออาจกล่าวอย่างสั้น ๆ ว่า จริยธรรม (ซึ่งรวมเอากฎหมาย ธรรมเนียม ประเพณี หรือวินัย และอุดมการณ์เข้าไปด้วย) ก็คือ ค่านิยมในระดับต่าง ๆ ที่สังคมและบุคคลจำเป็นต้องยึดมั่นและนำไปปฏิบัติ ผู้วิจัยนำเสนอตามสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ว่า การรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาชายแตกต่างกันกับนักศึกษาหญิง และนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกับนักศึกษาในต่างจังหวัด โดยการนำเสนอเป็น 3 ประเด็นคือ ความหมาย แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทั้งในและต่างประเทศ

ความหมาย

ก. ความหมายของการรับรู้

ประคินันท์ อูปรมย์ (2523 : 89) กล่าวว่า การรับรู้หมายถึงกระบวนการที่บุคคลรับสัมผัสสิ่งเร้า แล้วใช้ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมแปลความหมายของสิ่งเร้าที่รับสัมผัสนั้น

ไพฑูริย์ เทวรักษ์ (2523 : 2) ได้อธิบายความหมายของการรับรู้ไว้ว่า การรับรู้คือกระบวนการที่ความสิ่งเร้าจากการรับสัมผัสของอวัยวะสัมผัสต่าง ๆ ทั้งนั้นต้องอาศัยประสบการณ์เดิม หรือการเรียนรู้และการคิด เช่น คนต่างชาติเห็นภาษาไทยเขียนว่า "ความรักเหมือนโคตึกกำลังคึกคึกขังไว้" เขาจะไม่รู้ความหมายอะไรมากไปกว่าเส้นขยุกขยิกหรือเส้นสวยงามก็ เขาตีความหมายจากลายเส้นที่เห็นไม่ได้ จนกว่าเขาได้เรียนรู้ภาษาไทย ทำนองเดียวกันที่เราเองไม่เข้าใจภาษาชาติอื่น จนกว่าจะได้ศึกษาหาความรู้ภาษานั้น ๆ เสียก่อน

สติท วังศ์สุวรรณ (2525 : 73) กล่าวว่า การรับรู้คือการใช้ประสบการณ์เดิม แปลความหมายสิ่งเร้าที่ผ่านประสาทสัมผัสแล้วเกิดความรู้สึกหรือรู้ความหมายว่าเป็นอะไร

สุทธิย์ ชีรดากร (2525 : 47) กล่าวว่า การรับรู้คือการแปลความหมายหรือการตีความหมายจากสิ่งที่ประสาทสัมผัสของร่างกายไปสัมผัสกับสิ่งเร้าภายนอกในร่างกาย ให้เป็นสิ่งที่มี ความหมาย การแปลความหมายนี้ ผู้รับรู้จะต้องมีประสบการณ์หรือความรู้เดิมในอีกที จึงจะเกิดความเข้าใจ เกิดการรับรู้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร มีความหมายว่าอย่างไร

ฮิลการ์ด (Hilgard 1966) กล่าวว่า การรับรู้เป็นการทำงานของอินทรีย์ชั้นแรกสุดของการติดต่อกับโลกภายนอก โดยผ่านประสาทสัมผัส (Sense Organs) ทางหู ตา จมูก ลิ้น ผิวกาย ช่วยทำให้อินทรีย์เรียนรู้ได้ในบรรดาสสิ่งเร้าทั้งปวง

ส่วน วิลสัน (Wilson 1969 : 192) ได้กล่าวถึงขบวนการรับรู้ว่าเป็นขบวนการเก็บข้อมูลความรู้ลึกเข้าไปในสมอง บุคคลจะรับรู้และแปลความหมายของสิ่งที่รับรู้ตามลักษณะข้อมูลที่มีมากระทบอวัยวะสัมผัส แล้วจัดระเบียบ (Organized) ไว้ในสมอง การรับรู้ของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับการศึกษาข้อมูลของเขา ผลการรับรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะบุคคลใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเลือกสิ่งแวดลอม เมื่อเขาจะต้องรับรู้ในสิ่งนั้น ๆ

ในขบวนการรับรู้ นั้น ขั้นที่บุคคลตีความสิ่งเร้าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่ง ทูลฟิง (Tulving 1972 : 93 - 94) กล่าวว่า การตีความสิ่งเร้ามีใจขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เป็นอัตนัย (Subjective) อันได้แก่ สภาพทางจิตใจที่บุคคลมีติดตัวมา เช่น เจตคติ ความคาดหวัง และความมั่นใจ เป็นต้น

จากความหมายของการรับรู้ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การรับรู้เป็นกระบวนการอันสำคัญที่ทำให้ นักศึกษาเกิดประสบการณ์และเป็นเครื่องนำความรู้เข้าสู่สมอง เพื่อให้สมองเก็บรวบรวมและจดจำสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งคำนึงไว้สำหรับเป็นพื้นฐานในการค้นหาความรู้อื่นต่อไป โดยอาศัยความเกี่ยวข้องระหว่างกันและกันของการรับรู้กับการปฏิบัติ และเกี่ยวกับเรื่องนี้ สาโรช บัวศรี (2527 : 31) กล่าวว่า เมื่อคนเรามีเจตคติ (Attitude) เกี่ยวกับเรื่องอะไรแล้ว ก็ยอม

จะกระตุ้นให้ลงมือกระทำหรือปฏิบัติ (Action หรือ Doing) ตามในเรื่องนั้น ๆ ในทำนองเดียวกัน เมื่อนักศึกษารับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานและมีเจตคติที่ดีต่อก่านิยมพื้นฐานแล้ว นักศึกษาก็น่าจะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานทั้ง 5 ประการนั้นด้วย

ข. ความหมายของค่านิยม

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523 : 1) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึงความเชื่อของบุคคลว่าสิ่งใดมีค่า มีความสำคัญ และเป็นที่ยังปรารถนาของเขา ในขณะที่สิ่งอื่นไม่มีค่า ไม่มีความสำคัญ และไม่เป็นที่ต้องการในลักษณะดังกล่าว ค่านิยมจึงทำหน้าที่เป็นมาตรฐาน (standard) ในการรับรู้ การประเมิน การเลือกและการตัดสินใจของบุคคลว่าจะไรดี - ไม่ดี มีค่า - ไม่มีค่า สำคัญ - ไม่สำคัญ ถูก - ผิด ทำ - ไม่ควรทำ

ส่วน สมพร เทพสิทธิ์ (2525 : 1 - 2) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึง ความรู้สึก ความคิดว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นที่ต้องการ ปรารถนา ควรมี ควรทำ และค่านิยมอาจแบ่งออกเป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ หรือค่านิยมในทางบวก และค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์หรือค่านิยมในทางลบ

ค่านิยมที่พึงประสงค์เป็นค่านิยมที่ทำให้เกิดความสุข ความเจริญ แก่บุคคล สังคม และประเทศชาติ เป็นค่านิยมที่ตรงกับหลักธรรมะของ ศาสนา เช่น ค่านิยมในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีระเบียบวินัย

สำหรับค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์นั้น เป็นค่านิยมที่ขัดหรือไม่ตรงกับหลักธรรมะของศาสนา เป็นค่านิยมที่ทำให้เกิดความทุกข์และความเสื่อมแก่บุคคล สังคมและประเทศชาติ เช่น ค่านิยมที่กล่าวถึงระบาคในบรรดาข้าราชการว่า คนซื่อคือคนเขลา ไม่โกงไม่รวย จึงทำให้มีการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงเพิ่มขึ้น หรือค่านิยมที่ว่า เป็นลูกผู้ชายต้องก้มเกล้าแก่ คนไม่ก้มเกล้า เป็นคนคับแคบ เขาสังคมไม่ได้

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้อธิบายความหมายของคำ "ค่านิยม" ไว้ในเอกสารการวิจัยเรื่อง "ค่านิยมเพื่อชีวิตและสังคมไทย" ว่า ค่านิยมหมายถึง "สิ่ง" ที่คนสนใจปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็น หรือกลับกลายมาเป็น เป็นสิ่งที่คนถือว่าต้องทำ ต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คนผู้ชายยกย่อง และมีความสูงที่ทะลุทะลวง ไต่พัน ไต่เป็นเจ้าของ (อ้างถึงใน ศูนย์อมรวิวัฒน์ 2527 : 177)

ลาโรซ บัวศรี (2527 : 23) กล่าวว่า "ค่านิยมหมายถึง สภาพ (หรือการกระทำ) บางประการที่เราเชื่อ (หรือนิยามนั่นเอง) ว่าควรยึดถือหรือยึดมั่น เพื่อจะได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของสังคมหรือตัวเราเอง"

ส่วนในต่างประเทศนั้น มีนักการศึกษา นักจิตวิทยา และนักปรัชญา ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ดังนี้

วอลเตอร์ และ สกอต (Walter and Scott 1962 : 158) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึง มโนทัศน์ที่เป็นพื้นฐานในการเลือกของบุคคล ซึ่งแสดงออกเมื่อบุคคลมีความเชื่อในสิ่งที่ถือกว่าถูกหรือผิด สำคัญหรือไม่สำคัญ ฉลาดหรือโง่ ดีหรือเลว สวยหรือน่าเกลียดจริงหรือปลอม พื้นฐานแห่งการเลือกนี้อาจจะแสดงออกมาโดยสติสัมปชัญญะหรือจากจิตใต้สำนึกก็ได้

การ์ฟอर्थ (Garforth 1965:189-197) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึง เครื่องบ่งชี้ให้เห็นคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่ง เป็นสิ่งที่เราเลือกหรือชอบมากกว่าสิ่งอื่น ค่านิยมจึงเป็นคุณสมบัติที่มีคุณค่าแก่การเลือก เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับวัตถุได้แก่ เงิน รถยนต์ และหนังสือ ค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมได้แก่ ความสุภาพ ความเมตตาากรุณา ความจงรักภักดี ค่านิยมเกี่ยวกับศีลธรรม จรรยาได้แก่ ความออกฉันทน์ และการทำใจใหม่บริสุทธิ์ของใจ นอกจากนี้ยังมีค่านิยมที่เกี่ยวกับสิ่งอื่น ๆ อีกมาก

ครัทซ์ฟิลด์ (Crutchfield 1966 : 102) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึงความเชื่อว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา หรือสิ่งที่ดี และสิ่งใดเป็นที่ไม่พึงปรารถนา หรือสิ่งไม่ดี ค่านิยมจะสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของสังคม และเป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมยึดถือร่วมกันอย่างกว้างขวาง บุคคลโดยยอมรับค่านิยมใดเป็นของตน ค่านิยมนั้นก็จะเป็นเป้าหมายในชีวิตของบุคคลนั้น

จากค่านิยมต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว อาจสรุปได้ว่าค่านิยมของบุคคลใด หมายถึงสิ่ง
 ที่บุคคลนั้นเชื่อว่าเป็นหรือไม่ใช่ หากเป็นสิ่งที่บุคคลนั้นเห็นว่าดีและเป็นสิ่งที่บุคคลนั้นต้องการถือว่า
 เป็นค่านิยมในทางบวก และถ้าเป็นสิ่งที่เห็นว่าไม่ดี เป็นสิ่งที่บุคคลนั้นไม่ต้องการถือว่า
 เป็นค่านิยมในทางลบ

แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม

อานวย ทะพิงศ์แก และ ชัยนธ์ วรธนะภูมิ (2522 : 29 - 33) ได้แสดง
 ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมในสังคมไทยในทัศนะของนักการศึกษาไว้ว่า ค่านิยมเป็นเพียงสิ่งที่
 คนนิยมปฏิบัติ หากได้มีเงื่อนไขว่าจะต้องก่อให้เกิดความดีแก่สังคมไม่ เพราะค่านิยมมีทั้งค่านิยม
 ที่ดีและไม่ดี

ส่วน พันธุ์ หันนาคินทร์ (2523 : 122) มีความเห็นว่าค่านิยมเป็นส่วนประกอบ
 ที่สำคัญที่จะบ่งชี้ว่าจะประพฤติปฏิบัติอย่างไร ทั้งต่อตัวเองและต่อสังคม การเลือกกระทำของ
 แต่ละคนขึ้นอยู่กับค่านิยมที่ยึดถือเป็นสำคัญ

เนื่องจากค่านิยมมีความสำคัญต่อมนุษย์มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านิยมทางด้านการ
 ปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา ดังนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงมีพระ
 ราชดำริที่จะพระราชทานคุณธรรมของศาสนา 4 ประการให้แก่พสกนิกรของพระองค์ เนื่องใน
 วโรกาสงานฉลอง 200 ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ดังพระราชดำริสตอนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระ
 พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช 2525 : ใน
 พระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระบรมมหาราชกรีธาธิราชเจ้า ณ ทองสนามหลวง) กำหนดไว้ว่า
 คุณธรรมที่คนไทยทุกคนควรจะศึกษาและน้อมนำมาปฏิบัติมีอยู่ 4 ประการ ดังนี้

ประการแรก คือ การรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตัวเองที่จะประพฤติปฏิบัติ
 แต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม

ประการที่สอง คือ การรู้จักภูมิใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์
 ความดีนั้น

ประการที่สาม คือ ความอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤตล่วงความดี สุจริต
ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด

ประการที่สี่ คือ การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักละประโยชน์ส่วน
น้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

เชื้อ สาริมาณ (2525 : 3) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรม และค่านิยมที่ดีทำให้เกิดคุณภาพแก่พลเมืองได้ แมว่าประเทศนั้นเป็นประเทศเล็ก ๆ แต่อาพลเมืองมีคุณภาพสูงก็สามารถให้เงินอุดหนุนประเทศให้เปล่าแก่ประเทศใหญ่ ๆ ได้ เช่น ประเทศสวีเดน-เซอร์แลนด์ สวีเดน และนอร์เวย์ เป็นต้น เมื่อเร็ว ๆ นี้ธนาคารโลกได้จัดอันดับประเทศที่ร่ำรวยในโลก โดยคำนึงถึงรายได้เป็นรายหัวของประชาชนเป็นหลัก และปรากฏว่าประเทศสวีเดน-เซอร์แลนด์ได้รับเลือกให้เป็นประเทศที่ร่ำรวยที่สุดในโลก

สุลักษณ์ ศิวรักษ์ (2525 : 148) กล่าวว่า ชาวพุทธเราควรทำลายความยึดมั่นในตัวของตัวเองทุกวิถีทาง ต้องเปลี่ยนเจตคติขั้นพื้นฐาน ไม่ยอมรับสิ่งที่ไม่ดีที่สังคมยกย่องให้แจรงหาก่านิยมแบบพุทธมาประพฤติปฏิบัติ คือให้รู้จักละวาง รู้จักพอ และไม่เห็นแก่ตัว ในอดีตนั้นค่านิยมของสังคมแบบพุทธเคยนำสังคม มาบังคับสังคมแบบพุทธเป็นตัวตาม สังคมของเราจึงมีแต่ความยุ่งยากและยุ่งเหยิงเรื่อยมา

สาโรช บัวศรี (2527 : 29) มีแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมว่าคนเราที่อาศัยกันอยู่เป็นครอบครัวในสังคม หรือรวมกันเป็นประเทศชาติ หรือเรียกว่ายังเป็นผู้ครองเรือนนั้น ย่อมจำเป็นต้องยึดถือกฎหมาย ธรรมเนียมประเพณีหรือวินัย เป็นการแน่นอน ดังนั้นถ้าทุกคนอย่างกว้างๆ แล้ว จริยธรรมจึงย่อมจะครองรวมเอาสิ่งเหล่านั้นเข้าไว้ด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้ที่มัจริยธรรมนั้น นอกจากจะเป็นผู้มีคุณธรรมและศีลธรรมแล้ว จะต้องรู้เรื่องกฎหมายและวินัยด้วย แต่สิ่งเหล่านั้น (กฎหมาย วินัยและอุดมการณ์) อันที่จริงแล้วก็คือค่านิยมนั่นเอง อันที่จริงคุณธรรมและศีลธรรมที่แท้จริงก็เป็นค่านิยมเช่นกัน แต่อยู่ในระดับสูงกว่าวินัย อุดมการณ์ ดังนั้นจึงรวมความได้ว่า เป็นค่านิยมด้วยกันทั้งนั้น เหตุนี้เองถ้าจะพูดสั้น ๆ ก็เห็นจะกล่าวได้ว่า จริยธรรมก็คือค่านิยมในระดับต่าง ๆ ซึ่งสังคมจะบอกกล่าวเป็นจะต้องยึดมั่นและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมในต่างประเทศนั้น มีดังนี้

พินิกซ์ (Phinix 1958 : 549 - 551) มีความเห็นว่าค่านิยมเกี่ยวข้องกับ ความชอบและความสามารถในการแยกความชอบอย่างหนึ่งออกจากอย่างอื่น ๆ วิธีแสดงออกของ ค่านิยมที่เห็นได้ชัดคือ ความสนใจ ความปรารถนาของบุคคล เราจะวัดค่านิยมของบุคคลต่อ สิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นก็ดูได้จากความสนใจและความปรารถนาในสิ่งนั้น พินิกซ์แบ่งค่านิยมออกเป็น 6 ชนิดดังนี้

1. ค่านิยมทางวัตถุ (Material Value) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับปัจจัยสี่ ของมนุษย์ ได้แก่ เรื่องของอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค
2. ค่านิยมทางสังคม (Social Value) เป็นค่านิยมที่ช่วยให้บุคคลเกิด ความรักและความสัมพันธ์กันในสังคม
3. ค่านิยมด้านความจริง (Truth Value) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับความ จริง ซึ่งเป็นค่านิยมที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้ต้องการหาความรู้ นักปราชญ์ และนักวิทยาศาสตร์ที่ค้น หากฎแห่งธรรมชาติ
4. ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral Value) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ทางจิตใจ ที่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบในหน้าที่ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีต่าง ๆ และยึดถือไว้เป็น แนวปฏิบัติ
5. ค่านิยมทางสุนทรียะ (Esthetic Value) เป็นค่านิยมทางความซาบ- ซึ้งในความดีและความงามของสิ่งต่าง ๆ
6. ค่านิยมทางศาสนา (Religious Value) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับความ ปรารถนาในความสมบูรณ์ของชีวิต รวมทั้งความรักและการบูชาในศาสนาของตนด้วย

มิลเลอร์ (Miller 1965 : 100) มีความเห็นว่า ค่านิยมเป็นมโนทัศน์และความ เชื่อที่ฝังลึกในชีวิตของบุคคล และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลทุก ๆ ด้าน จากพฤติกรรมที่ ง่าย ๆ และธรรมดาที่สุด เช่น การออกกำลังกาย จนถึงพฤติกรรมที่ยากและซับซ้อน เช่น การแสดง ความคิดเห็น การเลือกคู่ครอง อุทิศตน ความยุติธรรม ตลอดจนค่านิยมทางการเมือง

ไอแซคและไมเคิล (Issac, S. & Michael, W.B. 1966 : 55) กล่าวว่าในการเลือกตอบคำถามเกี่ยวกับค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่ตอบแล้ว ผู้ตอบมักจะมีแนวโน้มเอนเอียงเข้าสู่ตรงกลาง (Middle Tendency) คือ แนวโน้มที่ว่าถ้าผู้ตอบปฏิบัติตามค่านิยมมากอยู่แล้วก็จะตอบให้ลดลงบ้างเล็กน้อย แต่ถ้าไม่เคยปฏิบัติหรือปฏิบัติตามค่านิยมนั้น ๆ น้อย ก็มักจะเลือกตอบให้มีแนวโน้มที่สูงขึ้น และข้ออีกที่ผู้ตอบไม่แน่ใจว่าจะตัดสินใจเลือกคำตอบข้อไหนก็ เขาก็จะตัดสินใจเลือกคำตอบที่เป็นกลางไว้ก่อน ซึ่งทำให้เกิดความผิดพลาดในการให้คะแนนจากมาตราประเมินค่าโดยเอนเอียงเข้าสู่ตรงกลาง ซึ่งเรียกว่า Central Tendency Error

มาสโล (Maslow 1968:206) มีความเห็นว่า ค่านิยมเป็นเสมือนแนวทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ (Philosophy of Life)

ส่วน แอนเดรียน (Andrain 1971:4-8) ได้ศึกษาและให้ความเห็นว่าความสำคัญทางค่านิยมกับคุณธรรมของพลเมืองจะสูงขึ้นอย่างมาก เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษา ความรู้ที่เด็กได้รับจะมาจากเนื้อหาวิชา คำสอนของบุคคลในครอบครัว หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งมีทั้งความรู้ ความคิด ค่านิยม มโนทัศน์ และแรงจูงใจ

จากแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมของนักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลายที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่ามีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปในหลายรูปแบบ แต่ถ้ามองอย่างลึกซึ้งจะพบว่าแนวคิดของบุคคลเหล่านี้มีส่วนหนึ่งที่เป็นส่วนร่วมที่เหมือนกันอยู่ด้วย แสดงว่านักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิทั้งในและต่างประเทศมีความสนใจและเห็นความสำคัญของค่านิยม เพราะต่างก็ทราบว่าค่านิยมเป็นตัวแปรทางด้านจิตวิทยาที่มีความสำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนั้นแนวคิดของท่านทั้งหลายเหล่านี้จึงเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการวิจัย เรื่องการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูง เท่าเทียมกับอารยะประเทศในโลกนี้ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมของนักเรียน และนิสิตนักศึกษา นั้น มีทั้งผลงานวิจัยในและต่างประเทศ สำหรับในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นผลงานวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย วิทยาลัยครู และโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ มีน้อยสำหรับของต่างประเทศนั้น เป็นผลงานวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกาเป็นส่วนใหญ่

1. งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติโดยตรงหายาก เพราะคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเพิ่งประกาศเชิญชวนให้ประชาชนชาวไทยปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานครั้งแรก เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2525 นี้เอง ผู้วิจัยจึงได้นำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับค่านิยมพื้นฐานบางประการหรือไม่ก็อาจเกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระใดแก่ เพศของนักศึกษา และที่ตั้งของวิทยาเขต ในสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้คือ การรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาชายแตกต่างกับนักศึกษาหญิง และการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาในกรุงเทพมหานครแตกต่างกับนักศึกษาในต่างจังหวัด งานวิจัยในประเทศที่นำมา สอนมีดังต่อไปนี้

ในปี พ.ศ. 2513 มัจฉรี บุณนาค ได้วิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีของนิคมารคาและบุคลิกภาพของเด็กในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัด ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย ชั้น ม.ศ. 4 - 5 ในจังหวัดพระนคร 30 คน และในจังหวัดพิษณุโลก 30 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์สังคมประเพณีของนิคมารคาไปสัมภาษณ์นิคมารคาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 60 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า บุคลิกภาพของนักเรียนในจังหวัดพระนครเหนือกว่านักเรียนในต่างจังหวัดในด้านสติปัญญา ความมั่นคงทางอารมณ์ ความมั่นใจในตนเอง นักเรียนต่างจังหวัดมีความตื่นเต้น กระวนกระวายใจสูงกว่านักเรียนในจังหวัดพระนคร การที่นักเรียนต่างจังหวัดมีบุคลิกภาพแตกต่างกับนักศึกษาในจังหวัดพระนคร เพราะนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนั้นรับรู้สังคมประเพณี

จากบทความราคาที่อยู่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่ต่างกัน นักเรียนจึงรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันด้วย และทำให้เด็กเรียนทั้งสองกลุ่มนั้น มีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันได้

ในปี พ.ศ.2515 ปราชญ์กาลณ์ กัณฑ์เนตร ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมชอบเล่นระหว่างบุคคล ความเกรงใจและการปรับตัว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดจำนวน 200 คน เป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาทุกวัน 80 คน และนักเรียนโรงเรียนวิสุทธิศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ 120 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกรุงเทพมหานครมีการปรับตัวมากกว่านักเรียนในต่างจังหวัด และนักเรียนในต่างจังหวัดที่เป็นชายปรับตัวได้ดีกว่าหญิง

ในปี พ.ศ.2516 ประเวทย์ จันทรัตน์ ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบบุคลิกภาพ 15 ด้านของนักเรียนฝึกหัดครู และนักเรียนเกษตรกรรมในจังหวัดอุดรธานี ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 188 คน เป็นนักเรียนชั้น ป.กศ. ปีที่ 2 จำนวน 100 คน และนักเรียนเกษตรกรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 88 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนฝึกหัดครูมีความต้องการมากกว่านักเรียนเกษตรกรรมในด้านการแสดงออก และด้านการขอความช่วยเหลือ แต่มีความต้องการน้อยกว่าในด้านการคบเพื่อนต่างเพศ และนักเรียนเกษตรกรรมชายมีความต้องการในการมีอำนาจเหนือผู้อื่น และต้องการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่านักเรียนเกษตรกรรมหญิง แต่มีความต้องการน้อยกว่าทางด้านการถนอมตนและความอดทน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนเกษตรกรรมชายรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมว่าลักษณะของเพศชายต้องเป็นผู้นำ มีอิสระและมั่นใจในตนเอง

ในปี พ.ศ.2517 สุริยา วีรวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง "ลักษณะสมัยใหม่ : การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชุมชนหมู่บ้านกับชุมชนเมืองภายในจังหวัดชลบุรี" ใช้ตัวอย่างประชากร 535 คน เป็นครัวเรือน แบ่งเป็นครัวเรือนในเขตเทศบาล 297 ครัวเรือน และในชนบท 238 ครัวเรือน โดยเลือกหมู่บ้านที่ใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าวิธีสุ่มแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า คนในเขตเมืองเป็นบุคคลที่มีแนวโน้มที่จะเป็นคนสมัยใหม่มากกว่าคนในชนบท และปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อระดับค่านิยมสมัยใหม่ของบุคคลในสองเขตดังกล่าวคือ ปัจจัยด้านการศึกษา และปัจจัยด้านการใช้สื่อมวลชน และยังพบว่าเขตที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยสำคัญอันดับหนึ่งที่ทำให้คนที่อาศัยอยู่ในเขตที่

ที่ต่างกัน มีค่านิยมที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้เพราะภาวะแวดล้อมทางสังคมของคนในเขตเมืองกับเขตชนบท ย่อมมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านโอกาสที่จะได้รับข่าวสาร ความรู้ในแต่ละเขต และระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมทั้งประสบการณ์ในการดำรงชีวิตด้วย

ในปี พ.ศ.2518 บุปผา สีมานรพรท ได้วิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของนิสิตมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชายและหญิงของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 180 คน ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมทางความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงของนิสิตชายแตกต่างจากของนิสิตหญิง โดยที่นิสิตชายต้องการเป็นอิสระ ไม่ผูกพันกับประเพณีต่าง ๆ นัก นิสิตชายคาดหวังว่าความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงนั้น หญิงควรประพฤติแตกต่างกันโดยที่หญิงควรประพฤติตนอยู่ในกรอบของประเพณีมากกว่าชาย ส่วนนิสิตหญิงเองต้องการความเสมอภาคในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง พฤติกรรมใดที่ชายประพฤติได้ หญิงก็ควรประพฤติได้ด้วย โดยไม่ถือว่าเป็นเรื่องเสียหาย

ในปี พ.ศ.2521 สมบัติ มหเรศ และคณะ ได้วิจัยเรื่อง ค่านิยมที่ควรคงไว้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชน จำนวน 1,358 คน จาก 9 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอายุระหว่าง 15-50 ปีขึ้นไป โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์รายบุคคล ตามมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ผลการวิจัยแสดงว่ามีความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องค่านิยมทางประเพณีและทางชาติบ้านเมือง

ในปีเดียวกันนี้ สุนทรีย์ โคมิน (Suntaree Komin 1978) ได้ใช้ทฤษฎีและวิธีการของ เอ็ม. โรคีส (Rokeach 1968, 1973) เป็นพื้นฐานในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างคนไทย จำนวน 2,469 คน จากอาชีพและถิ่นที่อยู่ต่าง ๆ กัน ผลการวิจัยได้รายงานไว้ว่า

- 1) ค่านิยมประเภท Terminal Values ที่ได้รับการจัดลำดับที่สูงที่สุด (ทั้งหมดมี 20 รายการ) คือความมั่นคงของประเทศชาติ ความสุขในชีวิตครอบครัว ความภาคภูมิใจในตัวเอง และความสำเร็วจนในชีวิต ส่วนความสุขสำราญ ความมั่งมีเงินทอง และวัตถุได้รับการจัดลำดับไว้สุดท้าย โดยมีความแตกต่างระหว่างเพศและระหว่างถิ่นที่อยู่ (ชนบท - ในเมือง)

ในค่านิยมประเภทนี้ 2) ค่านิยมประเภท Instrumental values ที่ได้รับการจัดลำดับที่สูงที่สุด (ทั้งหมดมี 23 รายการ) คือการเป็นตัวของตัวเอง รองลงไปคือความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความกตัญญู และการปรับตัวเข้ากับจังหวะสิ่งแวดล้อม ส่วนความทะเยอทะยาน การทำงานหนักเพื่อบรรลุเป้าหมาย ได้รับการจัดลำดับไว้สุดท้าย โดยมีความแตกต่างระหว่างเพศน้อย ในค่านิยมประเภทนี้

ในปี พ.ศ. 2523 อุดรรัตน์ โพธิ์โกศล ได้วิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับและคุณค่าของเด็กไทย ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 872 คน เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลทั่วประเทศ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 โดยแยกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ได้แก่นักเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 141 คน กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มต่างจังหวัดได้แก่นักเรียนในภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศคือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคใต้ และภาคกลาง จำนวน 731 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีเพศต่างกันจะได้รับการยอมรับและคุณค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในปีเดียวกันนี้ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ได้ทำการวิจัยเรื่องค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย โดยศึกษาค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทยที่แสดงออกในเรื่องของการศึกษา อาชีพ ครอบครัว ศาสนา สังคม และชีวิต และเปรียบเทียบความแตกต่างตามตัวแปรอิสระ 7 ตัวแปรคือ เพศ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา การศึกษาและอาชีพของบิดามารดา ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3,000 คน แยกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และนิสิตนักศึกษาจากทุกภาคของประเทศไทย ผลการวิจัยปรากฏว่าหญิงมีค่านิยมด้านคุณธรรมและศาสนาสูงกว่าชาย (P < .001)

ในปี พ.ศ. 2524 จีรวรรณ วิรัชกุล ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมทางธรรมจริยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดลพบุรี โดยศึกษาคุณธรรม 6 ประการคือ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดุสหาหะ และความยุติธรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมทางธรรมจริยาในด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย

และความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาดิย์ จันทรพาณิชย์ (2524) และ นิทรา วรรณะ (2524)

ในปีเดียวกันนี้ เภมณี ผลประพศติ ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาครูในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง โดยศึกษาคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และความเมตตาากรุณา โดยสร้างแบบสอบถามประกอบด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ จำนวน 40 ข้อ แต่ละข้อมีตัวเลือก 6 ตัวเลือกตามขั้นตอนพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาครูมีพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 เป็นส่วนมาก นักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมทั้ง 4 ด้านสูงกว่านักศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในปี พ.ศ.2525 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู ได้ทำการวิจัยเรื่อง "จริยธรรมของอาจารย์และนักศึกษาสังกัดสถานศึกษา กรมการฝึกหัดครู" มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของจริยธรรมของนักศึกษาครูในสถานศึกษาสังกัดกรมการฝึกหัดครู โดยจำแนกตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มวิทยาลัยครู ภูมิภาคที่เกิด เพศ อายุ ระดับการศึกษา และกลุ่มวิชาเอกที่กำลังศึกษา ส่วนคุณลักษณะจริยธรรมที่ศึกษาได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีเหตุผล ความกตัญญูต่อกเวที่ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความสามัคคี ความมีธรรมาภิบาล ความยุติธรรม ความอดุสาหะ และความเมตตาากรุณา ผลการวิจัยเฉพาะที่เกี่ยวกับนักศึกษาพบว่า นักศึกษาหญิงมีคุณลักษณะทางจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาชายทุกด้าน

ในปี พ.ศ.2525 นีออน กลิ่นรัตน์ ได้ทำการวิจัยเรื่องค่านิยมและระบบค่านิยมของอาจารย์และนักศึกษาในมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ อาจารย์ ผู้บริหาร ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 108 คน กรมการนักศึกษา จำนวน 135 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 157 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบระบบค่านิยมระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีค่านิยมที่แตกต่างกันเพียง 8 ค่านิยม จำนวน 43 ค่านิยม

ในปี พ.ศ.2526 สมเดช มุงเมือง ได้ทำการศึกษาระดมวิจัย 4 ประการของ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 กับนิสิตชั้นปีที่ 4 ที่ศึกษาอยู่ใน คณะวิทยาศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 451 คน โดยศึกษาระดมวิจัย 4 ประการคือ การรักษาความลับ การรู้จักข่มใจ ความอดทน และความเสียสละของนิสิตชายและหญิง ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชายกับนิสิตหญิง ของคณะศึกษาศาสตร์มีธรรมจริยาค่านการรู้จักข่มใจ และความอดทนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 และนิสิตหญิงมีค่านิยมเลขคณิตค่านการรู้จักข่มใจสูงกว่านิสิตชาย

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

ในปี ค.ศ.1966 เดวิดคิชเชน โฮสเทตเลอร์ (David Kichen Hostetler) ได้วิจัยเรื่อง "An Analysis of the Differences in Selected Attitudes and Values of the College Students in the Eastern and Southern part of the United States." โดยใช้แบบสอบถาม SACV (Survey of Attitudes and Changing Values) SIV (Survey of Interpersonal Values) เพื่อศึกษาความแตกต่างในทัศนคติและค่านิยมของนักศึกษา 26 สถาบัน เก็บข้อมูลได้อย่างน้อย 600 ฉบับ ในแต่ละเพศ ได้ศึกษาคำทั่วแปรดังนี้คือ เพศ เชื้อชาติ และสถาบันที่นักศึกษา กำลังเรียนอยู่ ทัศนคติและค่านิยมที่ศึกษาคำนี้คือความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจ ศาสนา ความอดทน มนุษยสัมพันธ์ การปกครอง และศีลธรรม

ผลปรากฏว่านักศึกษจำนวนมากแสดงออกในความรู้สึกไม่ค่อยมั่นใจในตนเอง แต่แสดงความสนใจในศาสนาอย่างเห็นได้ชัด เจตคติและค่านิยมในค่านเหล่านี้มีความแตกต่างกัน เพียงเล็กน้อยในระหว่างกลุ่มนักศึกษา แต่ค่านิยมในค่านศีลธรรมจะลดลงเรื่อย ๆ จากปีที่ 1 จนถึงปีที่ 4 ความมั่นใจในทัศนคติและค่านิยมจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นตามวุฒิภาวะ นักศึกษาที่มีเชื้อชาตินิโกรมีความเชื่อมั่นและอดทนสูง สามารถทำงานภายใต้ความกดดันต่าง ๆ ได้ดีกว่าพวกผิวขาว นักศึกษาชายและหญิงมีความคิดเห็นต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเกี่ยวกับเรื่องการร่วมเพศก่อนแต่งงาน เรื่องศาสนา และสังคมในหอพัก

ในปีเดียวกันนี้ โคนัลด์ เดนิส โดเฮอร์ตี (Donald Denis Dougherty) ได้ทำการวิจัยเรื่อง " Differential Acceptance Normative Values among Adolescents in Missouri Schools. " โดยศึกษาค่านิยมของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนต่าง ๆ ในรัฐมิสซูรี ได้แยกตัวแปรเป็น 8 ประการคือ ชั้นเรียน เพศ ศาสนา ความถนัดทางการเรียน ตำแหน่งในสังคม ภูมิสำเนา จำนวนพ่อแม่ และประเภทของโรงเรียน ค่านิยมที่ศึกษาคือ ความเป็นมิตร ความซื่อสัตย์ ความรักดี ศิลธรรมและความรับผิดชอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ Adolescent Character and Personality กับ Student Values Survey ได้ศึกษากับนักเรียนชั้น 8 และชั้น 12 จำนวน 1,320 คน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นที่สูงกว่าจะมีค่านิยมในความเป็นมิตร ความรักดี ศิลธรรม และความรับผิดชอบในระดับที่สูงกว่าด้วย และนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่วัดเป็นผู้อุปถัมภ์ จะมีค่านิยมดังกล่าวสูงกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนหญิงมีความคงที่ของค่านิยมทั้งหมดมากกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่มีภูมิสำเนาอยู่นอกเขตเมืองจะมีค่านิยมทางความซื่อสัตย์และความเป็นมิตรสูงกว่านักเรียนที่มีภูมิสำเนาอยู่ในตัวเมือง

ในปี ค.ศ. 1969 อาร์. พี. บาร์โธล และ อาร์. เดอ มิลล์ (R.P. Barthol and R. de Mille) ได้ทดลองโครงการการศึกษาที่เรียกว่า Project Echo (1969) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจาก 5 ประเทศคือ สหรัฐอเมริกา ฟิลิปินส์ เคนยา คิวบา และไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาของไทย จำนวน 91 คน ให้ตอบคำถามจากบัตรเป็นชุดว่า "อะไรควรทำมากที่สุด และอะไรอยากทำมากที่สุด" ผลปรากฏว่า สิ่งที่ต้องทำมากที่สุดคือ การช่วยเหลือผู้อื่น การยึดถือปฏิบัติตามหลักศาสนาและธรรมเนียมประเพณี และการศึกษาหาความรู้ ส่วนสิ่งที่อยากทำมากที่สุดคือการทำใจให้สบายไม่เคร่งเครียด การเที่ยวเตร่สนุกสนาน การศึกษาหาความรู้ และการช่วยเหลือผู้อื่น โดยมีความแตกต่างระหว่างเพศในสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ

ในปี ค.ศ.1969 คาโรลีน อีดิธ ริทเทอร์ (Carolyn Edith Ritter) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของค่านิยมที่มีต่อ เพศ อายุ วิชาเอก ของนักเรียนระดับวิทยาลัย ในอเมริกา 14 แห่ง จำนวน 4,000 คน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนชายยังคงมีค่านิยมแบบเก่าในค่านับรัษฎา การปกครอง และปัญหาสังคมมากกว่านักเรียนหญิง ส่วนในเรื่องศีลธรรมและศาสนานั้น นักเรียนชายมีค่านิยมแบบใหม่มากกว่านักเรียนหญิง

ในปี ค.ศ.1974 แมคโคบี และ แจคคิน (Maccoby, E.E. & Jacklin, C.N.) ได้วิจัยพบว่า ถ้าวัดรวม ๆ ในเรื่องของการรับรู้ นั้น ชายและหญิงรับรู้ในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงค่านิยมด้วย ไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าวัดเฉพาะประเด็นพบว่า มีบางประเด็นที่แตกต่างกัน

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทั้งในและต่างประเทศดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่านักเรียน นิสิตนักศึกษาชายและหญิงมีความคิดเห็นหรือรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน และผู้เรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและอยู่ในต่างจังหวัดก็มีความคิดเห็นหรือรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมด้านต่าง ๆ แตกต่างกันด้วย เนื่องจากนักเรียนนิสิตนักศึกษาเหล่านั้นต่างก็ได้รับสังคมประภิต (Socialization) มาจากบิดามารดาซึ่งต่างกันและอยู่คนละท้องถิ่น เช่น ผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครก็จะเป็นสังคมแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์ เป็นสังคมที่เน้นการแข่งขันในการทำงาน การรับผิดชอบ ส่วนผู้ที่อยู่ในต่างจังหวัดนั้นเป็นสังคมแบบไมตรีสัมพันธ์ มีความเชื่อหรือค่านิยมที่เชื่อในพรหมลิขิต เชื่อโชคกลางและกฎแห่งกรรม แม้คนเราจะอยู่ในท้องถิ่นเดียวกันก็ตาม แต่ถ้ามีความรู้หรือประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกัน อาจทำให้มีความคิดเห็นหรือรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันได้เช่นกัน ผู้วิจัยก็มีความสนใจที่จะศึกษาหาความจริงว่านักศึกษาชายและหญิง นักศึกษาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา มีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานแตกต่างกันด้วยหรือไม่ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานให้แก่นักศึกษา ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป